
PWYLLGOR CRAFFU CYMUNEDAU 1.10.2014

YN BRESENNOL - Y Cynghorydd Angela Russell (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Mandy Williams-Davies, (Is-gadeirydd).

Y Cynghorwyr:- Stephen Churchman, Annwen Hughes, Eric M. Jones, Llywarch Bowen Jones, Dilwyn Morgan, Linda Morgan, Caerwyn Roberts, Gruffydd Williams, Robert J. Wright ac Eurig Wyn

SWYDDOGION: Arwel Ellis Jones (Uwch Rheolwr Gwasanaeth Comisiynu Corfforaethol), Lowri Haf Evans (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu)

HEFYD YN BRESENNOL:

- i) Mewn perthynas ag eitem 5 ar y rhaglen -- Mr Ffrancon Williams (Prif Weithredwr Cartrefi Cymunedol Gwynedd) a Mr Gethin Armstrong (Rheolwr Gwasanaethau Cwsmer CCG), Mr Arwel Owen (Uwch Reolwr Tai Cyngor Gwynedd) a Mr Gareth Parri (Arweinydd Tîm Opsiynau Tai)
- ii) Mewn perthynas ag eitem 7 ar y rhaglen - Mrs Kate Thompson (Asiantaeth Safonau Bwyd), Mr Rob Wilkins (Asiantaeth Safonau Bwyd), Y Cynghorydd John Wyn Williams – Aelod Cabinet Cynllunio, Mr Aled Davies (Pennaeth Rheoleiddio) a Mr John Reynolds (Uwch Reolwr Gwarchod y Cyhoedd)
- iii) Mewn perthynas ag eitem 8 ar y rhaglen - Cynghorydd Gareth Roberts – Aelod Cabinet Amgylchedd, Mr Aled Davies (Pennaeth Rheoleiddio), Mr Andrew Gregson (Swyddog Monitro Cyllid a Chynnydd – Gwasanaeth Trafnidiaeth)
- iv) Mewn perthynas ag eitem 9 ar y rhaglen – Cynghorydd Gareth Roberts – Aelod Cabinet Amgylchedd Mr Gwyn Morris Jones (Pennaeth Priffyrdd a Bwrdeistrefol) a Mr Aled Davies (Pennaeth Rheoleiddio)

1. CROESO AC YMDDIHEURIADAU:

Croesawyd pawb i'r cyfarfod gan y Cadeirydd Angela Russell. Derbyniwyd ymddiheuriadau gan y Cynghorwyr Nigel Pickavance, Gruffydd Williams, Louise Hughes, Mike Stevens a Craig ab Iago.

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Derbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan y Cynghorwyr Angela Russell a Llywarch Bowen Jones parthed eitem 5 ar y rhaglen.

3. MATERION BRYS

Dim i'w nodi

4. COFNODION

Derbyniwyd cofnodion y cyfarfod diwethaf a gynhaliwyd ar 4 Gorffennaf 2014 fel cofnod cywir o'r cyfarfod.

5. CARTREFI CYMUNEDOL GWYNEDD

- (a) Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol Cartrefi Cymunedol Gwynedd (CCG) 2013 - 2014. Nodwyd yn y Cytundeb Trosglwyddo 'Eich Cartref, Eich Dewis', bod yn ofynnol i CCG nodi sut maent yn gwireddu addewidion a wnaed i denantiaid yn y Ddogfen Gynnig a sut maent yn gweithredu goblygiadau dan y Cytundeb Trosglwyddo.

- (b) Yn y drafodaeth ystyriwyd y materion canlynol, oedd wedi eu codi gan aelodau.
- i. Nodwyd bod Protocol Aelodau Etholedig yn sicrhau llif gwybodaeth i un cyfeiriad gyda phob ymholiad ac ymateb yn cael ei gofnodi yn briodol. Dywedwyd bod sefydlu un pwynt cyswllt yn rhoi agwedd broffesiynol i'r drefn ac nad oedd unrhyw fwrriad i newid y drefn. Adroddwyd bod dros 300 o gwynion wedi eu derbyn gan Gynghorwyr yn y flwyddyn ddiwethaf ond fel mae'r gwaith gwella yn dirwyn i ben ymddengys bod nifer y cwynion yn lleihau. O ran rhannu gwybodaeth ynglŷn a gwaith wedi ei cwblhau, cytunwyd bod modd gwella a chau'r cylch ymholiad yn llawn.
 - ii. Rhoddwyd manylion am y gwaith oedd wedi ei gyflawni a derbyniwyd bod y nifer stoc oedd yn cydymffurfio â Safon Ansawdd Tai Cymru yn ôl yr elfen ar 31.3.14 yn ganmoladwy iawn.
 - iii. Mewn ymateb i'r ymdrech gadarnhaol a wneir i recriwtio yn lleol, ymddengys pryder ynglŷn â threfniadau Lovell i is-gontractio. Nodwyd mai un o brif amcanion CCG oedd recriwtio yn lleol ac eu bod yn craffu'r ystadegau yn fisol.
 - iv. Esboniwyd nad oedd unrhyw gynlluniau gan CCG i uwchraddio a rhoi trydan yn siediau'r tenantiaid gan fod cynlluniau y ceginau yn safonol ar gyfer Safon Ansawdd Tai Cymru.
 - v. Wrth benderfynu lefel rhent, nodwyd gan CCG eu bod yn dilyn canllawiau Llywodraeth Cymru. Addaswyd y polisi rent yn Ebrill 2014 gyda disgwyliad i bawb gydymffurfio erbyn Mawrth 2015. Llunnir matrices ar gyfer pob mudiad tai ynghyd ag ystyried elfennau megis cyflogau a phrisiau tai lleol. Penderfyniad polisi CCG yw rhoi un math o rent ar gyfer un math o dy boed yn wledig neu yn drefol.
 - vi. Wrth ymateb i'r galw yn lleol, manylwyd bod hyn yn cael ei wneud drwy gydweithio gydag Uned Strategol Tai y Cyngor, yr Uned Cynllunio a'r Uned Ymchwil. Mewn ymateb i'r cynnig o gynnal trafodaethau a chydweithio ymhellach gyda Chynghorau Tref a Chymuned, nodwyd mai diweddar iawn oedd cynlluniau CCG ar ddatblygu, ac felly heb ystyried hyn. Ategodd Uwch Reolwr Tai Cyngor Gwynedd bod modd i'r Cynghorau Tref a Chymuned gysylltu gyda'r Hwylusydd Tai Gwledig a bod modd iddo hwyluso hyn a pharatoi gwybodaeth i'r cyfarfod paratoi nesaf.
 - vii. Gwnaed cais i CCG ymateb i'r farn eu bod yn araf yn gwaredu tai gwag sydd, dros amser yn creu effaith ar dai cyfagos a'r gymuned. Derbyniwyd bod y drefn yn araf ac eglurwyd bod y prosesau, ar gyfer tenantiaid, wedi gwella. Mewn sefyllfa lle ceir tŷ gwag, nad oes bwriad ei rentu ond ei werthu ar y farchnad agored, eglurwyd bod y drefn yn un araf oherwydd y broses o gytundebau a phenderfyniadau sydd angen eu gweithredu cyn gwerthu'r eiddo. Cytunwyd y buasai CCG, ynghyd â Chymdeithasau Tai eraill, yn ystyried hysbysu'r eiddo yn lleol o fewn yr amserlen benderfynu.
 - viii. Mewn ymateb i gwestiwn a ddylai caeau chwarae gael eu paratoi fel rhan annatod o ddatblygiad tai yn hytrach na thrwy gais grant nodwyd nad cyfrifoldeb CCG yw meysydd chwarae gyda llithren a siglen er enghraifft, oherwydd goblygiadau eang amlwg. Gall CCG hwyluso meysydd chwarae megis caeau pêl droed gan nad oes goblygiadau mor eang ond nid ydynt yn hybu hyn. Ni roddir ystyriaeth i feysydd chwarae o dan y gyllideb tai ond gall fod yn rhan o'r Gronfa Gymunedol.
 - ix. I ymateb i'r drefn opsiynau a system pwyntiau tai, croesawyd Mr Arwel Owen a Mr Gareth Parri o Wasanaethau Tai Cyngor Gwynedd.

Mae'r Polisi Gosod Tai yn rhoi blaenoriaeth i bum amod gyda phwyslais ar yr angen

am dŷ yn hytrach na thŷ yn lleol. Yng nghyd destun 'tai yn lleol', eglurwyd bod Cyngor Gwynedd wedi canfod cyngor bar cyfreithiol a bellach mae'r elfen 'lleol' wedi ei uchafu mor uchel ag y gallai yng Ngwynedd. Ategwyd bod y *Localism Act* yn Lloegr yn gryf, ond nid felly yng Nghymru. O ran rhoi blaenoriaeth i'r elfen 'iaith' nodwyd bod cais wedi ei wneud drwy'r Pwyllgor Iaith i ymchwilio i mewn i hyn.

- x. O'r unigolion sy'n cael eu cartrefu, roedd gan 98% gysylltiad lleol â Gwynedd ac roedd 74% efo cysylltiad â'r gymuned (ward) lle roeddynt yn derbyn eiddo gyda 12% yn ychwanegol gyda chysylltiad â chymuned ward gyfagos.

Derbyniwyd y sylw bod diffyg stoc briodol ar gyfer tenantiaid ond cadarnhawyd bod pob opsiwn posib yn cael ei rannu gyda'r tenant gan ymdrechu i ymateb i bob sefyllfa yn agored a realistig.

Mewn ymateb i gynllun 'House Swap' adroddwyd bod hawl cyfreithiol i denant wneud hyn a bod CCG, fel Cymdeithas Tai yn hybu'r cynllun o ran diwygio lles.

Canmolwyd y gwaith ymgysylltu a wneir gyda thenantiaid ac awgrymwyd y dylai 'Syrjeri Symudol' CCG gynnwys trafodaethau gydag Aelodau Cyngor Cymunedau a Thref, Aelodau Lleol, yr Heddlu a chymdogion fel bod cyfle, drwy gydweithio i ymateb a datrys materion lleol. Derbyniwyd y sylw.

Anogwyd yr Aelodau i gyfleu unrhyw gwynion sydd yn achosi pryder iddynt i'r Cyfarfodydd Chwarterol. Enwebwyd y Cynghorydd Annwen Hughes fel dirprwy i'r Cynghorydd Stephen Churchman, pe na byddai'n medru eu mynychu ar ran y pwyllgor.

Diolchwyd i bawb am eu cyfraniad i'r drafodaeth ac i gynrychiolwyr Cartrefi Cymunedol Gwynedd am fynychu'r cyfarfod. Derbyniwyd yr adroddiad.

PENDERFYNWYD derbyn yr adroddiad gan bwysleisio'r materion a ganlyn;

a) pwysigrwydd casglu gwybodaeth am angen lleol fyddai wedyn yn arwain at gynlluniau datblygu tai i gyfarch yr angen (cytunwyd ceisio gwybodaeth am hynny i'r cyfarfod paratoi nesaf).

b) y dylid gwella trefniadau holl gymdeithasau tai i hysbysebu eiddo gwag yn lleol.

c) ceisio gwybodaeth gymharol o siroedd eraill ar y nifer o osodiadau i bobl leol er mwyn tawelu neu gadarnhau pryderon aelodau am y nifer o bobl o'r tu allan i ardaloedd sy'n derbyn eiddo o dan y system bwyntiau.

6. BRIFF YMCHWILIAD CRAFFU DIGARTREFEDD

- a) Cyflwynwyd briff ymchwiliad craffu digartrefedd ac fe ymhelaethwyd ar gefndir y bwriad i gynnal ymchwiliad craffu i'r mater.
- b) Esboniwyd y byddai'r ymchwiliad yn cychwyn ym mis Rhagfyr 2014 gydag adroddiad yn cael ei chyflwyno oddi wrth graffu at y Weithrediaeth ym mis Gorffennaf 2015.

PENDERFYNWYD ethol yr aelodau canlynol yn aelodau o brif grŵp yr ymchwiliad craffu: - Y Cynghorwyr Stephen Churchman, Caerwyn Roberts, Angela Russell, Eric Jones ac Eurig Wyn

7. ARCHWILIAD MANWL YR ASIANTAETH SAFONAU BWYD AR DREFNIADAU CYNGOR GWYNEDD AR GYFER GORFODI DEDDF DIOGELWCH BWYD 1990: 6 A 7 MAWRTH 2014

- a) Cyflwynwyd adroddiad gan Pennaeth yr Adran Rheoleiddio yn rhoi diweddariad ar y cynnydd a wnaed gan Gwasanaeth Gwarchod y Cyhoedd wrth ymdrin â chanfyddiadau Archwiliad Manwl yr Asiantaeth Safonau Bwyd.
- b) Ateggodd yr Aelod Cabinet bod Cynllun Gweithredu wedi ei baratoi i fynd i afael ar y methiannau ac amlinellu y gwelliannau sydd wedi eu cynllunio i ymdrin â'r diffygion. Sefydlwyd Grŵp Tasg a Gorffen a rhoddwyd tasgau iddynt ymdrin â hwy mewn amserlen gyfyng iawn. Derbyniwyd ymateb gadarnhaol gan aelodau'r Grŵp Tasg a llongyfarchwyd hwy am gwblhau'r tasgau a roddwyd iddynt.
- c) Mewn ymateb i gwestiwn os yw Cyngor Gwynedd wedi ymateb yn ddigonol i'r diffygion, nododd Kate Thompson o'r Asiantaeth Safonau Bwyd gefndir a chyd-destun Adroddiad Pennington (Mawrth 2009) drwy egluro mai prif ffocws yr ymchwiliad oedd tystiolaethu bod argymhellion Adroddiad Pennington wedi eu gweithredu. Tystiolaethwyd bod 4 allan o 12 argymhelliad wedi ei gweithredu yn llawn; 3 wedi eu gweithredu gydag ambell i eithriad a 5 heb dystiolaeth o unrhyw weithrediad. Cydnabuwyd bod ymateb y Gwasanaeth i'r diffygion wedi bod yn gyflym ac fe goesawyd hyn.

Ategwyd bod cydweithio effeithiol gyda'r Asiantaeth Safonau Bwyd ers i'r Grŵp Tasg gael ei sefydlu a bod parodrwyd i hyn barhau. Diolchwyd i'r Asiantaeth Safonau Bwyd am eu cefnogaeth gyda datrysiad positif iawn.

- d) Penderfynwyd anfon neges yn diolch i'r staff am ymateb i'r diffygion a chadarnhad i'r cyhoedd nad oes diffygion pellach yn y gwasanaeth. Y sefyllfa wedi ei hadfer ac angen sicrhau bod hyn yn parhau gyda eglurder i bawb o'r hyn sydd yn ddisgwyliedig.

Penderfynwyd derbyn adroddiad cynnydd pellach ymhen chwe mis (i'w gyflwyno i gyfarfod paratoi Pwyllgor Craffu Cymunedau) er mwyn gwirio os oedd y gweithredu wedi dod a'r gwasanaeth yn ôl i lle ddylai fod.

8. Y GYFUNDREFN PARCIO YNG NGWYNEDD

- a) Cyflwynwyd adroddiad gan Pennaeth Adran Rheoleiddio yn gwahodd sylwadau gan y Pwyllgor ar yr opsiynau arfaethedig ac i wneud cynigion ynghyd ac awgrymiadau ar gyfer cynlluniau amgen i reoli parcio yng Ngwynedd. Amlygwyd nad oedd polisiâu a gweithdrefnau parcio Cyngor Gwynedd wedi newid ers 2007. Nodwyd bellach bod angen eu hadolygu gan asesu os yw'r trefniadau rheoli cyfredol yn cwrdd ag anghenion y Cyngor a'r Cymunedau. Rhannwyd hefyd, er gwybodaeth cymhariaeth costau awdurdodau cyfagos (2014).
- b) Croesawyd y cynnig y gallai Gyngorau Cymuned a Thref neu fusnesau lleol reoli rhai manau parcio, ond pwysleisiwyd bod rhaid edrych yn fanwl ar berchnogaeth y tir ac agweddau eraill cyn cytuno i hyn. Derbyniwyd y sylw gan ategu bod modd cydweithio gyda chymunedau i drafod cyfraniadau gan roi ystyriaeth i godi ffioedd uwch mewn ardaloedd mewn cytundeb gyda Gyngorau Cymuned a Thref gyda unrhyw incwm ychwanegol yn cael ei roi i'r gymuned leol.
- c) Mewn ymateb i'r nifer o feysydd parcio am ddim, cytunwyd y byddai angen craffu rhestr y lleoliadau yn fanylach. Ceir rhai sefyllfaoedd lle nad oes cyfiawnhad dros beidio codi ffi, tra mewn rhai manau parcio buasai y gost o gosod peiriant yn fwy na'r incwm ellir ei godi. Derbyniwyd y posibilrwyd i Gyngor Cymuned a Thref neu fusnesau lleol reoli'r

mannau parcio hyn gyda phwyslais ar gynnal trafodaethau lleol i sicrhau bod y gymuned yn barod i dderbyn y cyfrifoldeb.

- ch) Mewn ymateb i opsiwn ar gyfer deiliad Bathodyn Glas cefnogwyd yr awgrym y dylid mabwysiadu system o dalu am docynnau blynyddol gydag unrhyw refeniw a gynhyrchir yn cael ei ddefnyddio ar gyfer gwella cyfleusterau mynediad yn gyffredinol ar strydoedd o fewn meysydd parcio

Awgrymwyd opsiynau ychwanegol megis bathodynnau parcio i drigolion lleol i'r ardal, mabwysiadu trefn i staff Cyngor Gwynedd i dalu am safleoedd parcio, edrych ar y posibilrwydd o wneud gwelliannau ac codi ffi am barcio ar ochr y ffordd yn Abersoch; a sut mae mynd ati i orfodi 24 awr. Gwnaed cais hefyd i'r Cabinet roi ystyriaeth i'r gymhariaeth gyda ffioedd parcio ardaloedd cyfagos cyn dod i benderfyniad ar strwythur ffioedd priodol ar gyfer Gwynedd.

- d) Mynegodd yr Aelod Cabinet ei fod yn croesawu bod y Pwyllgor Craffu yn fodlon gyda'r egwyddorion ac argymhellion a gyflwynwyd yn y papur ac ei fod yn hapus bod hyn yn sail i symud ymlaen i gyflwyno y mater i'r Cabinet. Diolchodd i'r Aelodau am eu mewnbwn.

PENDERFYNWYD datgan bodlonrwydd gyda chynigion yr adolygiad yn amodol ar y pwyntiau canlynol;

- i) **Bod angen annog cydweithio gweithredol gyda chymunedau lleol ar reolaeth meysydd parcio**
- ii) **Y dylid craffu nifer o feysydd parcio am ddim yn lleol wedi trafod y mater gydag aelodau lleol.**
- iii) **Croesawu'r syniad o godi tal am barcio mewn' llecynnau bathodynnau glas' ond bod yn rhaid sicrhau bod unrhyw incwm yn cael ei ddefnyddio i wella'r cyfleusterau i ddefnyddwyr.**
Y dylai'r Cabinet, pan yn ystyried y cynigion yn ffurfiol dderbyn gwybodaeth gymharol yn arbennig o gynghorau cyfagos.

9. YMCHWILIAD CRAFFU BALCHDER BANGOR

- a) Derbyniwyd adroddiad cynnydd ar argymhellion yr Ymchwiliad Craffu. Cydnabuwyd nad oedd chwe mis yn gyfnod digonol ar gyfer gwireddu cynnydd o safbwynt rhai argymhellion ac fe gytunwyd bod angen cynnal trafodaethau pellach gyda Chyngor Dinas Bangor i sefydlu beth oedd eu bwriad gyda Balchder Bangor.
- b) Adroddwyd bod gwaith cyffrous gan Undeb y Myfyrwyr wedi bod yn ddatblygiad gobeithiol o ran rhoi blaenoriaeth i Balchder Bangor gan weithredu o dan ymgyrch Caru Bangor.
- c) Ategodd Cadeirydd yr Ymchwiliad bod angen sicrhau bod dyhead sylfaenol unrhyw gymuned yn hanfodol greiddiol i unrhyw weithrediad.
- ch) Tra yn cydnabod bod tai aml ddeiliadaeth yn fater sydd angen parhau i gadw golwg arno ym Mangor, mynegwyd bodlonrwydd gan y Pwyllgor bod cryn ymdrech wedi ei wneud gan wasanaethau'r Cyngor i gydweithio gyda aelodau lleol a chynrychiolwyr o'r gymuned i hybu dealltwriaeth a chodi ymwybyddiaeth o bwerau'r Cyngor o ran rheoli tai o'r fath.

Penderfynwyd gwneud cais am adroddiad cynnydd gan ganiatáu amser i gynnal trafodaethau gyda'r gymuned a rhoi cyfle i'r sefyllfa aeddfedu.

10. BLAEN RAGLEN WAITH DRAFFT CRAFFU 2014 - 2015

- a) Cyflwynwyd blaen raglen waith diwygiedig ac atgoffwyd yr aelodau y byddai cyfarfod paratoi yn cael ei gynnal ar y 6ed o Dachwedd.

Diolchwyd i bawb am eu cyfraniad

Dechreuodd y cyfarfod am 10:00am a daeth i ben am 1:10pm